

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ДО ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Калязін Ю. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г Короленка

***Анотація:** розглядається питання формування працезохоронної компетентності у бакалаврів професійної освіти через коректування змісту навчальної дисципліни «Безпекознавство».*

***Ключові слова:** працезохоронна діяльність, безпека життєдіяльності, стандарт освіти, освітньо-професійна програма.*

Важливим напрямком забезпечення безпеки життєдіяльності є навчання з питань охорони праці, яке повинне здійснюватися при професійній підготовці робітників. Таким чином, формування працезохоронної компетентності у майбутніх педагогів професійної освіти є однією з основних вимог підготовки фахівців.

Працезохоронна компетентність педагога професійної освіти передбачає здатність розв'язувати конкретні проблеми пов'язані з забезпеченням безпеки життєдіяльності, що виникають у навчально-виховному процесі та під час виробничої діяльності. Компетенції необхідні для працезохоронної діяльності розкриті у роботах [1,4].

Звичайно формування цих компетенцій здійснюється при вивченні таких навчальних дисциплін: «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці» [1,4]. Також з питаннями, що пов'язані з безпекою життєдіяльності та охороною праці, здобувачі освіти ознайомлюються під час навчально-виховного процесу, а безпосередньо при проведенні досліджень, виробничого навчання, вивчення правил експлуатації обладнання, проходження практик, проведення масових заходів тощо.

З іншого боку питання працезохоронної діяльності є одними з функціональних обов'язків майстрів виробничого навчання та викладачів

професійної освіти. Відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» викладач [5]:

1) є відповідальним за збереження життя і здоров'я здобувачів освіти під час освітнього процесу;

2) забезпечує проведення освітнього процесу, що регламентується законодавчими та нормативно-правовими актами з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності;

3) організовує вивчення здобувачами освіти правил і норм з охорони праці, безпеки життєдіяльності;

4) проводить інструктажі із здобувачами освіти:

з охорони праці - під час проведення трудового навчання і виробничої практики відповідно до Типового положення;

5) здійснює контроль за виконанням здобувачами освіти правил (інструкцій) з безпеки;

6) проводить профілактичну роботу щодо запобігання травматизму серед здобувачів освіти під час освітнього процесу;

7) проводить профілактичну роботу серед здобувачів освіти щодо вимог особистої безпеки у побуті (дії у надзвичайних ситуаціях, дорожній рух, участь у масових заходах, перебування в громадських місцях, на об'єктах мережі торгівлі тощо);

8) при настанні під час освітнього процесу нещасного випадку вживає заходів, передбачених Положенням про порядок розслідування нещасних випадків».

Державним стандартом підготовки бакалаврів професійної освіти передбачено формування фахової компетентності: «Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці» [6]. Відмітимо, що у програмних результатах, які передбачає стандарт, ця фахова компетентність не

підтверджується окремо. Таким чином, відсутня рекомендація на включення в обов'язковий компонент відповідних навчальних дисциплін.

З метою усунення цього дисбалансу у освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів спеціальностей 015 Професійна освіта Полтавського національного педагогічного університету додано програмний результат навчання: «ПРН 27. Дотримуватися вимог безпеки праці, екологічної безпеки та здорового способу життя як у професійно-педагогічній діяльності, так і при організації виробничих процесів» [4]. Відповідно до обов'язкового компоненту включена навчальна дисципліна «Безпекознавство».

До програмного змісту дисципліни «Безпекознавство» включений модуль «Безпекознавство у галузі», який спрямований на формування працезахоронної компетенції майбутнього фахівця професійної освіти. Передбачаються такі очікувані результати вивчення цього модулю:

- орієнтується у стані умов безпеки життєдіяльності у закладах професійної освіти;
- організує навчання, інструктажі з безпеки життєдіяльності та охорони праці з учнями;
- володіє навиками забезпечення безпеки під час навчально-виховного процесу у закладах професійної освіти.

До програми модулю включені теми: аналіз умов праці у закладах професійної освіти, організація роботи з безпеки життєдіяльності та охорони праці в закладах професійної освіти; виробнича санітарія та гігієна праці у закладах професійної освіти; техніка безпеки у навчально-виховному процесі закладів професійної освіти.

Таким чином, підготовка бакалаврів професійної освіти за освітньо-професійними програмами у Полтавському національному педагогічному університеті дозволяє сформувати необхідні для практичної роботи працезахоронні компетенції.

Список використаних джерел

1. Абільтарова Е. Модель професійної підготовки інженерів-педагогів у галузі охорони праці з використанням комп'ютерних технологій навчання *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка*. Тернопіль, 2009. № 3 : Спецвипуск. С. 229-234.
2. «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-centralnikh-organiv-vikonavcho-2/>
3. «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» . Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка <https://drive.google.com/file/d/1Z41MzUCSrDEHoOH-r6muPbrGAXupKhbP/view>
4. Стандарт вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/015-Profosvita-bakalavr.pdf>
5. Тимощук О.С. Зміст навчання охорони праці майбутніх вчителів технологій. (*Розвиток сучасної освіти і науки: Результати, проблеми, перспективи: Тези міжнародної науково-практичної конференції Дрогобич, 25 квітня 2014 року*). Дрогобич: ДДПУ імені І. Франка, 2014. С.138-139.

ПЕДАГОГУ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО НАВЧАННЯ ОФЛАЙН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кітова Ольга Анатоліївна

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Стешенко Володимир Васильович

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Кітов Олексій Андрійович

Донбаська державна машинобудівна академія

Анотація. В статті перелічено державні документи, які визначають особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, визначено умови запровадження навчання офлайн та звернуто увагу на необхідність